

En berättelse om min resa till Beijing och Shanghai 10-18 oktober 2006

Jag är inbjuden av Svenska institutet för att resa med Anders Öhrn (SI) och Ulrica Holmgaard (Elverket) till IETMs konferens. Jag är med för att presentera Danshögskolan, prata svensk danskonst och knyta kontakter för eventuella utbyten inom dans och cirkus.

10/10 och 11/10 skrev jag ingenting... Hade fullt upp med alla nya intryck och mitt dimmiga medvetande – lite ”jetlaggad”.

12/10

Från min stenhårda säng på hotell Yu Yang 20 våningen, ser jag ut över ett disigt Beijing. Skyskraporna bygger sitt eget landskap. Det är vackert. Här och där mellan blanka skyskrapor finns fortfarande några Hutong områden med små smala gränder, verkstäder, butiker och "syllor" där man inte vill veta hur det ser ut i koket. Flera gånger har vi varit in i mörka gränder av det slag jag aldrig skulle våga närma mig någonstans i väst. Här är jag inte rädd. Det går inte att vara det.

I denna otroligt stora stad möter jag vänliga människor. På gatorna ser jag många som ler, skrattar, pratar. Trafiken är "vanvettig". Alla kör på ett sätt som trotsar till och med Moskvatrafiken, men med en betydligt större vänlighet. På något sätt så lirkar alla sig samman i denna röra av cyklister, bilar, bussar och cykelkärror. Det påminner lite om Mumbai...

Gatans dofter är många och spännande, förutom den rent förskräckliga outhärdliga kloaklukten som då och då pyser upp i stråk. Kräkimpulser -och plötsligt är lukten borta lika snabbt som den kom, ersatt av en blomdoft eller härligt matos. Här går att äta så underbart gott. Särskilt i de små oansenliga restaurangerna. Det sämsta jag fått serverat var på konferenshotellets dyra restaurang. Där var maten helt enkelt omöjlig att svälja. Vissa dagar svider "smogen" i ögon och hals, men det känns aldrig riktigt skitigt.

Det myllrar inte av kineser här. Jag trodde att det skulle vara så. Såg för mig den trängsel jag upplevde i Mumbai. Det är lugnt på gatorna. Folk gör Tai chi i parkerna eller en annan rutin med solfjädrar. På himmelska fridens torg och vid den förbjudna staden var det mycket turister, framförallt kineser. När det uppstår hård trängsel eller långsamma köer, sätter man sig ner på huk och väntar.

Utanför Teater 9 sitter hundratals kineser på huk varje kväll. Den man som driver teatern har satt upp en filmduk utanför och visar varje kväll kinesiska filmer för alla som vill se. Det är fantastiskt! Så många människor sitter tysta och ser film tillsammans.

Här finns nästan inga katter eller hundar. Det har länge varit förbjudet med husdjur. Nu kan man ha hund men måste då betala ca 1000 Yen per år. Det är mycket för en medelinkomsttagare här. Om hundar utan ägare påträffas avlivas dem.

Taxi är billigt. Mat är billigt. Nästan allt är billigt med våra mått mätt. Det är bara de stora hotellen som tar betalt efter västerländska priser. Jag upplever detta som en rik stad. Här är rent och allt fungerar. Det känns tryggt.

I går var vi i 798 Da Shanzi District. Ett gammalt industriområde i nordöstra Beijing, där

konstnärer etablerat verksamheter ”utanför systemet”. Ateljéer och rum för performances blandas med gallerier, små butiker, restauranger, verkstäder och lagerlokaler i en enda röra. De konstnärer som ursprungligen startade här, trängs ut av kommersialiserade verksamheter och flyttar vidare mot förorterna. 798 är fortfarande spännande men också ”inne” med allt vad det innebär. Vi träffade Huang Rui som var med från början och som nu också startat Dashanzi international art festival i 798. Els Silvrants från Theatre in motion guidade oss runt. Hon var också med från början och har arbetat hårt för att få föreställningsverksamheten att fungera. Vi såg ett par riktigt intressanta utställningar!

Idag hade vi ett kort eftermiddagsmöte med Johan Murray och Sofia? från ambassaden. Annars satt vi och lyssnade på olika anföranden hela dagen.

Taxichauffören vi haffade för att fara från 798 till kvällens föreställning kunde inte ett ord engelska. Det blev en förvirrad färd som slutade med att vi fick hoppa ur, ta en annan som hittade bättre. Kom i sista minuten för att se On Bus 300 to Carrefourt med Feng Ying Experimental Modern Dance Studio. När jag satte mig i publiken var det någon som sa ”hej Efvå!”. Två unga dansare från BA satt där och log!

Ikväll såg vi Tongue’s memory of home av Zuhe Niao från Shanghai.

Jag har också träffat Liu Qingyi som är professor och Director Department of Dancelogy vid Beijing Dance Academy. Hon kan inte ett ord engelska. Med tolkhjälp lyckades jag övertyga henne om att boka in mig på ett möte på akademien i morgon.

Kineserna spottar och fräser. Nej, kinesiska män spottar, rapar och fräser mycket.

13/10

China-Europé performing Arts Symposium är inte så stor. 17 länder är representerade, ett 60-tal kineser är anmälda men alla är inte här. Det känns lite ”glost” men positivt. China Association of Performing Arts, IETM och China Huaxia Culture Revitalization Fund är arrangörer. Vi har panel sessions på mornarna, workshops på eftermiddagarna och ser föreställningar på kvällarna innan vi stupar i säng alldeles för sent för att vara pigga när det tidiga morgonprogrammet kör i gång på nytt nästa dag. Tolkningen är påfrestande dålig.

Peng Ji Xiang från Beijing universitet berättade i går morse om kinesisk kultur. Bland mycket han sa lade jag på minnet att i traditionell kinesisk konst är slutet alltid lyckligt och det goda vinner alltid över det onda... Yu Ping från kulturdepartementet talade om konst som ”nytt” och hur man kan definiera bra och dålig konst utifrån hur relevant innehållet bedöms vara och hur detta relaterar till publiken (om jag nu begrep vad tolkarna försökte säga).

Idag gick jag inte på morgondiskussionerna. Tog istället en taxi ner till Den förbjudna staden tillsammans med Anders. Vi vandrade runt och iakttog kinesiska turistgruppen ”en masse”. De var så många! Vi gick där och upplevde ögonblicket. Att vara vid den förbjudna staden, att vara på Himmelska fridens torg. Att vara i Kina! När jag var liten minns jag känslan av att gräva i jorden. Att gräva riktigt djupa hål för att se om vi kunde komma till Kina... Jag visste att de skulle finnas där någonstans under oss – de där kineserna. Tänker på alla historiska händelser som utspelats just i

Peking. Tänker på alla människor som genomlevt sin historia, älskat, hatat, lidit och överlevt.

Överallt pågår byggnadsprojekt. Nya skyskrapor ska snabbt upp. Snart är det OS!

Pan Wei från svenska ambassaden blev vår tolk på Beijing Dance Academy. Theo Van Rompay från P.A.R.T.S följde med. Tillsammans såg vi oss om och försökte ställa relevanta frågor till Guo Tian, Vice Dean of The Choreography Department. Liu Qingyi var tvungen att lämna oss tidigt för att ge en föreläsning. Vi började med att drickathe och prata.

Beijing Dance Academy har just firat 50-års jubileum. Det är den enda högre utbildningen i Kina och man tar emot ca 1000 studenter som oftast går fyra år. Med tanke på att underlaget är 1,3 miljarder kineser så framstår utbildningen som oerhört exklusiv. Kön fördelningen är helt jämn. Koreograf utbildningen har 101 studenter i år. Ingen undervisning på engelska, nästan ingen (varken studenter eller lärare) kan engelska.

Alla elever tränar balett, modern dans, folkdans, musik, sång, kampsport, och läser danshistoria, filosofi och... nej jag minns inte vad det var mer. 37 studior och 10 till under uppbyggnad. När även Pan Wei var tvungen att fara vidare, gick Theo och jag tillsammans med Tian runt och tittade på lektioner i balett, folkdans (innebär också akrobatik och kampsport), modern dans, sällskapsdans och krockade vid varje våningsplan med koreografstudenter som arbetade i korridorerna när det inte fanns studior att tillgå. Den tekniska skickligheten var slående! Också det att det skrattades och pratades... Nästan alla lektioner hade live musiker, i vissa salar 4 musiker och sångare!

De är intresserade av utbyten, både på student och lärarnivå. Problemet är språket. Det är verkligen så att ingen kan engelska.

Touch, Listen av Xiao Ke/Wei Zen Ho hette kvällens föreställning.

14/10

Idag hade jag min presentation av DH och svensk danskonst. Tiden var kort och det blev inte mycket av det senare. Anders hade med en hög av Bodil Perssons skrift om svensk danskonst. Den delade jag ut. Presentationen gjorde jag med en inledande film och sedan prat. Jag möttes av stort intresse och fick många frågor och kommentarer från både dans- och cirkusfolk, samt ett antal "namecards" i den efterföljande pausen. Det var roligt!

Igår berättade Ou Jian Ping om Kinas tidiga historia. På 20-talet kom en elev till Isadora Duncan till Peking, 1922 Anna Pavlova, 1926 Denis-Shawn, 1933 Margot Fonteyn, 1939 Rudolph von Laaban m.fl. Efter den helt stängda perioden "öppnades" Kina igen för omvärlden 1980. Under de senaste 20 åren har ett 40-tal böcker om kinesisk dans publicerats.

Ou Jian Ping är professor vid Dance Research Institute och bland mycket annat också Outstanding Expert vid kulturministeriet. Han föreläser runt om i världen, skriver böcker och varit konstnärlig rådgivare till ett flertal internationella kompanier (ex Kirov baletten, Parisoperans balett, Ballet Preljocaj, Jean Claude Galotta, Trisha Brown m.fl.). han har en bakgrund som dansare. Är en av de få kineser vi träffar som talar bra engelska.

Fortfarande ges inget ekonomiskt stöd till ”fria grupper”. Man måste ansöka om licens för att få ge föreställningar och om verket godkänns så kostar licensen en massa, vilket gör att fria grupper inte har råd. Utan licens får man inte annonsera ut föreställningen eller ta betalt för biljetter. Så uppstår en undergroundrörelse där man uppfinningsrikt försöker hitta vägar att kringgå alla bestämmelser. 798 har betytt mycket för den utvecklingen.

Dagen fortsatte med workshops. En som hela tiden frispråkigt berättar mycket om den utvecklingen är Jin Xing. Han föddes i Shenyang och började som 9 åring dansa i militärens dans skola. Som 17 åring fick han utmärkelsen ”Best Dancer of China Award”. Var den förste dansare som fick ett stipendium för studier i New York (Cunningham, Graham, Limon) och 1991 vann han där Best Choreographer Award, American Dance Festival. Efter 4 år i USA och 4 år i Belgien kom han tillbaka till Kina och blev den förste någonsin som fick genomgå ett könsbyte. Han blev hon och var med och grundade Beijing modern dance company. 2000 startade hon det första privata danskompaniet i Kina – Jin Xing Dance Theatre och 2006 startade hon Shanghai Dance, en modern dansfestival i Shanghai där hon lever och verkar i dag.

Hon har betytt oerhört mycket för utvecklingen av den moderna dansen i Kina. Före 1987 fanns ingenting som kunde benämnas modern dans. Idag finns ett fåtal godkända grupper och ett antal oregistrerade. I Shanghai arbetar många av dem i ”Down Stream Garage” som är en ”frizon” av lite liknande betydelse som 798 i Beijing. Där har man också startat ”idea festival” för idéutbyte mellan konstnärer.

Jag tyckte väldigt mycket om Jin Xing. Vi kommer att hålla kontakten!

Efter denna långa och intensiva dag kände jag mig helt tom... Då drog Anders och Ulrica mig med till Friendship store där vi träffade Virpi och Erik som haft föreställning. Vi handlade lite och åt sedan fantastisk mat (igen!) innan vi for vidare och såg föreställningen ”Outlanders”.

Nu har jag sett: On Bus #300 to Carrefour, Tongue’s Memory of Home, Touch, Listen och Outlanders – med undantag för Touch, Listen har samtliga dessa föreställningar upplevts som elevarbeten eller workshopredovisningar där en eller flera parter varit gäster från väst. Möjligen är det en förhastad slutsats, men min ytterst subjektiva reflektion är den att det är lätt att bli kung om man kommer från väst... Tänker på liknande erfarenheter från vår egen danshistoria där det under 70- och 80- talet räckte att man kom från New York för att bli ”star”.

Som workshopredovisningar skulle mycket av det vi sett varit intressant. Men som föreställningar funkar det inte.

Det ligger ett stort ansvar på oss som har möjlighet att påverka till exempel kulturutbyten mellan Kina och Europa. Vi måste helt enkelt se till att ge presentera de främsta företrädare vi har inom våra olika konstområden, utan att hindra de unga oetablerade att mötas. Hur ska det gå till?

15/10

Stannade hemma på hotellet för att hinna ifatt alla mina tankar, jobba lite med min mail och bara vara ensam. Tog sedan en taxi till Lama templet där jag mötte Anders. Vi gick lugnt omkring och njöt av det härliga vädret och den lugna miljön. Hörde fåglar för första gången. Vi fortsatte

promenera genom den näraliggande Hutongen och for sedan ner till The Black Lake. Där söndagspromenerade kineser, unga par ”svärmade”, gamla gubbar badade, många spelade Ma Jong eller bara satt och pratade. Det var så härligt! Vi fortsatte gå genom nästa Hutong, tog lite mat och sammanstrålade med Ulrica för att se Beijing Modern Dance Company och deras Jubileumsföreställning med retrospektiva verk från 1996-2006. En jättefin föreställning! Äntligen fick vi se något som vi kunde uppskatta. Det var också härligt. Om detta var vi överens.

For iväg till ett konstigt bar område, åt dåligt på en afrikansk restaurang, drack förskräckligt kinesiskt vin och deltog sedan lite ”halvhjärtat” i efterfest med konferensdeltagarna.

16/10

Dags att packa. När väskan var stängd gick Anders och jag på fotmassage. En fantastisk upplevelse! Två kvinnor arbetade intensivt och hårt (HÅRT) med våra fötter i en timma. Kom ut alldeles omtumlad. Ulrica log förstående mot våra förklarade anleten... Hon hade själv tagit massage dagen innan. Tillsammans for vi iväg till flyget för att fara till Shanghai.

17/10

När vi kom fram igår kväll, checkade vi in på ett märkligt ”engelskt mansion” omgivet av park mitt bland alla skyskrapor – Rui Jin Hotel. Häpnade över sommarvärmen (ca +30). Sen tog vi en taxi ner till floden.

Shanghai ”knockade” mig. Kvällen skimrade i neon. Alla färger bara sköljde över oss. Bilder projicerades överallt. Nere vid floden var staden som ett enda stort Disney land. Tiggande barn på gatorna, mycket västerlänningar och turister, sovande människor på trottoarena. Jag blev helt slut av alla känslor som kastade mig än hit än dit. Shanghai är som ett enda stort Las Vegas med shopping som spelarena. Jag vet inte om jag gillar det...

Vi gick och åt på en internationell restaurang med god mat till priser som hemma. Somnade helt utmattad vid 2-tiden.

På förmiddagen bestämde Ulrica och jag oss för att gå till konferenslokalen och dagens arbete. Vi frågade en kines om vägen. Han slog följe med oss efter det att vi med stor envishet hävdade att vi ville promenera och inte åka taxi. Det tog oss nästan 2 timmar att gå. Han följde med hela vägen.

Konferensprogrammet var riktigt bra! Vi fick en introduktion till kinesisk modern opera och dans i video, live och prat. Återigen medverkade Jin Xing. Hon har mycket att säga.

Dagen avslutade vi med ett besök på Majesty Theatre och en balettföreställning som var en hyllning till den långa marschen. En upplevelse! 63 dansare, storslagna scenerier och en fantastisk ljussättning! Föreställningen var utsåld så vi fick handla ”svart” ute på gatan. Sen satt vi i salongen tillsammans med kineser som pratade oavbrutet under föreställningen. Allt skulle kommenteras. Örat vande sig vid sorlet och föreställningen förförde oss allihop. Vi lämnade teatern helt fascinerade. Vilka dansare!

Tog en taxi till en jazzklubb där vi träffade Eva Ekeröth och Eskil Lundberg från konsulatet. Fortsatte hem och satt en stund på hotellets veranda, pratade, tog en drink, lyssnade på natten...

18/10

Återigen en packad väska. Jag for ensam till flyget. Ulrica och Anders skulle stanna ytterligare ett par dagar. En timma i taxin gav mig tid att se mer av Shanghai. Att tänka. Kom iväg med min flight. Satt tålmodigt de 10 timmarna på planet – men saknade mina nya vänner. Vi har haft roligt!

Så tråkigt det var att resa inklämd mellan stora främmande män. Stirrade på videomonitorn (såg tre dåliga amerikanska filmer), läste en bok, skrev i min dagbok, smakade på den tråkiga maten och uthärdade. Landade försenade i Helsingfors och missade anslutningen. Fick vänta. Kom så småningom hem utan bagage. Det blev kvar i Helsingfors.

Det har varit en märkvärdig resa. Känner mig starkt påverkad av intryck som kommer att ta en tid att smälta. Jag är otroligt glad över den möjlighet till nya insikter, kontakter och kanske framtida utbyten som alla möten givit. Även alla nya kontakter i det europeiska nätverket har varit viktiga. Det kommer att ta tid. Vad har jag egentligen varit med om? Så mycket har jag inte skrivit ner. Minnen kommer hela tiden ikapp. Jag förlorade en natt på vägen dit och vann en dag på vägen hem. Den extra tiden känns som en gåva. Jag ska bada, äta, tänka och vänta på mitt bagage. Landa – och sedan gå till jobbet. Precis som vanligt.

Efva